

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра східної та слов'янської філології

Курсова робота з арабської філології

на тему:

СПЕЦИФІКА СИНОНІМІЇ В АРАБСЬКІЙ МОВІ

Студентки групи Пар 17-19

факультету сходознавства

денної форми навчання

Освітньої програми:

Арабська мова і література

та переклад, друга

східна мова, західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.060 Східні мови

та літератури (переклад включно),

перша – арабська

Личковської Вероніки Геннадіївни

Науковий керівник:

ст. викладач В.Г. Кононенко

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ «СИНОНІМІЇ» У МОВОЗНАВСТВІ	6
1.1 Визначення та використання терміну «синонім»	6
1.2. Види та функції синонімів	8
1.3 Роль синонімії в нашому мовленні.....	12
1.4 Проблема використання синонімії в спеціальній термінології.....	14
ВИСНОВКИ ДО І РОЗДІЛУ	16
РОЗДІЛ 2	18
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СИНОНІМІЇ В АРАБСЬКІЙ МОВІ	18
2.1. Синонімія, як важливий аспект арабської мови.....	18
2.2. Види синонімів та їх застосування в літературній арабській мові.....	20
2.4 Вплив синонімії на слово «верблюду» та «лев».....	22
2.5 Синонімія в Корані.....	25
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	30
ВИСНОВКИ	31
АНОТАЦІЯ	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:	34

ВСТУП

На сьогоднішній день синоніми відіграють важливу роль у житті кожної людини.

Синонімія як лексико-семантичне явище арабської літературної мови з найдавніших часів була об'єктом інтересу арабського мовознавства. Більшість арабських авторів, давніх і сучасних, позитивно вирішували питання існування синонімії і синонімів, визначали синоніми як різні за звучанням, але цілком збігаються між собою за значенням слова.

Ібн Джіні у роботі «Про збіг значень при відмінності коренів і типових форм» тлумачить синонімію як «існування для одного значення багатьох найменувань, при цьому вивчення основи кожного найменування можна виявити, що воно зливається за значенням». Інший видатний філолог середньовіччя Ібн аль-Асір дає визначення синонімії, схоже з визначенням Ібн Джіні: «Синонімія-це різні імена, що вказують на значення, які підводиться під одну сутність». Арабські лінгвісти Ізсуддін Ат-Танухі та Ібрагім Аніс висловлюють думку щодо складності великої кількості синонімів навіть для носіїв арабської мови та про те, щоб як найшвидше примусово вилучити деякі з них. На даний момент вчені шукають шляхи вирішення проблеми синонімії та інтерес сучасних лінгвістів до національної специфіки різних лінгвокультурних систем набуває все більшого поширення.

Арабська мова має давню історію і тому містить багато синонімів у своїй лексиці. Це засвідчує той факт, що синоніми є особливістю арабської мови. Тому тема є досить доречною, враховуючи культурні, мовні та релігійні особливості арабських народів, які безпосередньо впливають на всі аспекти життя.

Вона вважається однією з найпоширеніших мов у світі і з кожним роком її популярність лише зростає. За кількістю носіїв вона є другою мовою у світі після китайської. Нею розмовляють близько 350 мільйонів людей у 23 країнах, де вона є

офіційною мовою. Серед них Єгипет, Палестина, Алжир, Судан, ОАЕ, Ірак, Саудівська Аравія, Бахрейн та інші країни.

Арабська мова належить до семітської мовної сім'ї та вважається другою найскладнішою мовою після китайської. По-перше, складність починається з писемності, яка зовсім не схожа ні на латиницю, ні на кирилицю та пишеться справа наліво, а арабський алфавіт не містить голосних. По-друге, структура мови, включаючи морфологію та граматичні структури, також є досить складно та спеціалізованою. Окрім того арабська мова характеризується великою кількістю синонімів і полісемією, що є складністю.

Метою дослідження є вивчення та застосування синонімії в арабській мові, їх різноманіття та правильне використання при перекладі різноманітних арабських текстів.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- проаналізувати поняття «синонім»;
- дослідити роль «синонімії»;
- охарактеризувати проблеми під час перекладу;
- визначити відмінності у використанні певних синонімів у різних культурах;
- віднайти помилки при перекладі різних понять та пояснити їх значення;
- аналіз лексичних значень слів-синонімів, що мають у Корані тонкі смислові відмінності;

Об'єкт дослідження – теоретичні дослідження синонімії у мовознавстві.

Предметом дослідження є специфіка синонімії в арабській мові, її особливості застосування у мовознавстві.

Матеріалом дослідження для написання роботи слугували твори художньої літератури, статті, різні типи словників арабської мови, тексти засобів масової інформації та інтернет джерела.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань було використано такі методи дослідження: метод критичного аналізу, за допомогою якого вивчається база перекладознавчих праць; метод суцільної вибірки, за допомогою якого

здійснюється пошук фактичного матеріалу в арабських тлумачних словниках і Священних текстах; описовий метод, за допомогою якого перекладаються різні слова.

Наукова новизна представляє собою аналіз деяких праць різних дослідників та науковців з арабської мови.

Практичне значення отриманих результатів мета дослідження полягає в тому, що його матеріали та результати можуть бути використані в галузі лексикографії та фразеології для укладання арабсько-українських та українсько-арабських двомовних словників, словників і збірників, у викладанні вузівських курсів лексикографії, у процесі підготовки матеріалів для спецкурсів з арабської мови, а також при проведенні лекцій та семінарів присвячених арабській мові та культурі.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ «СИНОНІМІЇ» У МОВОЗНАВСТВІ

1.1 Визначення та використання терміну «синонім»

Будь-яка мова має властивість варіативності своїх лексичних засобів. Іншими словами, у кожній мові існують лексичні одиниці, що описують один і той предмет чи явище, але оцінка та естетичність цих лексичних одиниць може відрізнятись. Цю властивість у лексикології прийнято назвати синонімією мови.

Вивчення синонімії, як можливості використання кількох слів для позначення одного поняття розпочалося ще в XVIII столітті. У другій половині XIX століття інтерес до синонімії різко знизився і відновився лише в XX столітті. Можна відзначити, що у цей час спостерігається безперервний і наростаючий потік нових (часом зовсім безсистемних) теоретичних робіт. І, незважаючи на те, що в наш час існує багато робіт з вивчення синонімії, переважно теоретичного характеру, більшість лінгвістів змушені визнати це поняття одним з найменш розроблених в сучасній семасіології (наука про фактичні значення слів).

Серед сукупності найрізноманітніших визначень можна виділити чотири основні типи:

1. Перший тип визначень описує синоніми як слова, що розрізняються по звучанню, але мають однакові або близькі значення. Цей тип визначень є найпоширенішим.

2. Інший тип визначень пояснює, що синоніми – це слова, які здатні замінити один іншого в одному або принаймні в подібних контекстах без помітних відмінностей та різниці у значенні (Л.А. Булаховський).

3. Іноді синонімами вважають слова, що виражають одне й те ж саме поняття (А. Гвоздьов і інші).

4. Четвертий тип – це визначення синонімів, як слів з однаковим значенням (Н.М. Шанського та інші).

При абсолютній синонімії відмінності в семантиці та стилістичних показниках «зведені до нуля, близькість значень переходить в тотожність, і синоніми стають

лексичними дублетами» (Барлас, 1995, с. 94-128). Багато синонімів такого типу існують, як паралельні наукові терміни (лінгвістика – мовознавство, орфографія – правопис).

А.В. Лагутіна виділяє три аспекти одноплановості абсолютної синонімії:

- 1) семантичний (їх гранична семантична рівнозначність);
- 2) стилістичний (відсутність у них стилістичних відмінностей);
- 3) темпоральний (їх існування лише в синхронних мовних пластах)

Одним з найважливіших питань, яке розглядалося в процесі розгляду поняття «синоніма» – проблема співвідношення поняття і значення. У лінгвістичній літературі поняття і значення нерідко ототожнюються.

Мабуть, одне з важливих об'єктивних умов їх ототожнення полягає в тому, що, як пише В.М. Солнцев, «загальним для цих двох категорій є те, що обидві ці категорії повністю різняться» (Солнцев, 1978, с. 186). Разом з тим, вважаємо, посилення на те, що поняття і значення – це специфічні форми відображення, ще не вирішує проблеми, бо вона якраз в тому і полягає, щоб пояснити, в чому саме полягає специфічність даних форм відображення.

Неважко переконатися в тому, що більшість лінгвістів бачать вихід із даної проблеми у розмежуванні значення і поняття. Так, Ю.С. Степанов вважає, що в окремих термінах значення зливається з поняттям, але в більшості випадків вони не збігаються. Ця думка ґрунтується на тому, що «поява понять пов'язане з науковим пізнанням дійсності, словами ж позначається все те, що важливо і в науковому, і в повсякденному житті людей» (Степанов, 1966, с. 163). Згідно з цією концепцією поняття визначається двома шляхами. У широкому розумінні поняття – це узагальнене, абстрактне знання про дійсність, у вузькому сенсі – тільки сукупність ознак, знання наукове. (Степанов, 1966, с. 165)

Підсумовуючи вищесказане, важливо підкреслити саме головне: відображення предметної дійсності в мові пов'язане з його репрезентацією в різних одиницях груп слів. «Усе це створює різні бачення однієї й тієї ж реальності та підкреслює певні специфічні відмінності мовного відображення предметів, в порівнянні з тим, що вони

собою представляють незалежно від мови» (Новиков, 1982, с. 202). Синоніми відображають схожість і відмінність відповідних об'єктів.

Іншими словами, на перший погляд, усі ці визначення є еквівалентні. Таку думку було сформовано, тому що певні предмет та явище мають схожість у значенні, вони втілюють один і той же самий сенс, виконують однакову функцію і можуть бути просто замінені. Однак експерти та науковці доводять, що кожне слово не може повністю пояснити зміст.

1.2. Види та функції синонімів

Синоніми відіграють важливу роль у нашому мовленні. У будь-якій мові існує безліч синонімів, майже усі слова мають свої синоніми. Синоніми можуть поділятися за різними категоріями та критеріями.

Наприклад, за ступенем синонімічності синоніми поділяються на абсолютні й часткові.

Абсолютні (повні) синоніми – синоніми, які повністю збігаються за значенням, тобто не різняться ні відтінками значень, ні емоційним забарвленням, ні сполучуваністю. Вони можуть замінювати один одного абсолютно в усіх контекстах.

Здебільшого абсолютні синоніми трапляються в термінології. У звичайному мовленні вони є тимчасовим явищем, бо, як правило, набувають різних семантичних і стилістичних відтінків, а інколи й зовсім змінюють значення.

Наприклад, за сферою вживання. Наприклад, «оплески» та «аплодисменти» означають: «Вітати плесканням у долоні, демонструвати схвалення». Однак перше слово є типовим для повсякденного життя, тоді як друге часто використовується в документах.

Абсолютні синоніми часто утворюються шляхом запозичення іншомовних слів. Наприклад, «азбука» – старослов'янське слово, «абетка» – українське, а «алфавіт» –іншомовне. (Ющук, 2008, с. 306)

Часткові синоніми – синоніми, які не повністю збігаються. Вони можуть різнитися відтінками значень, емоційно-експресивним забарвленням, стилістичними

функціями. Відповідно серед них виділяють семантичні, стилістичні й семантико-стилістичні синоніми.

Семантичні, або ідеографічні синоніми – синоніми, які різняться відтінками значень.

Наприклад, слово «успіх» має багато синонімів, серед яких: досягнення, удача, здобуток, перемога, талан, поступ, щастя, тріумф, звершення і рекорд.

Кожне з цих слів має власне значення, яке не зовсім співпадає зі значенням інших слів у синонімічному ряду.

«Успіх» – це позитивний результат роботи, бізнесу чи змагання.

«Рекорд» – найкращий результат у певній роботі.

«Тріумф» – блискучий публічний успіх. (Ющук, 2008, с. 345)

Стилістичні (емоційно-експресивні) синоніми – синоніми, які різняться емоційно-експресивним забарвленням.

Наприклад слово «лице» вживається без обмежень у нейтральних відтінках, застаріле «лик» характерне для поетичної мови, а виразно вульгарне «твар» має негативний відтінок. (Ющук, 2008, с. 346)

Семантико-стилістичні синоніми – синоніми, які одночасно різняться відтінками значень і стилістичним забарвленням, тобто поєднують ознаки першої й другої групи.

Наприклад: іти, плестись (повільно, важко; розмовне), перти (інтенсивно; грубе).

Оскільки ідеографічні, стилістичні й семантико-стилістичні синоніми різняться відтінками значень і емоційно-експресивним забарвленням, то вони характеризуються різною сполучуваністю і не завжди можуть взаємозамінятись.

Сукупність усіх синонімів певного змісту називають синонімічним рядом. Члени кожного ряду ідентифікуються семантично і стилістично відносно домінанти ряду, тобто слова ряду ідентифікуються семантично і стилістично відносно домінанти ряду, тобто слова семантично найбільш простого, стилістично нейтрального і синтагматично найменш закріпленого. (Ющук, 2008, с. 347)

Синонімія яскраво відображає також системні зв'язки лексики. Вона ґрунтується на здатності мовної системи надавати одному слову кілька значень, що допомагає у відображенні в мові різні характеристики властивостей об'єктивного світу з допомогою мінімальних мовних засобів.

Існує низька причин, чому в мові існують синоніми. Розглянемо найпоширеніші з них у використанні. По-перше, схожі або однорідні властивості різних об'єктів отримують у мові різні назви, а це в свою чергу обумовлює близькість за значення слів з різною сполучуваністю.

По-друге, можливість градації ознак, виділення на одній шкалі властивості і є факторами, що зумовлюють появлення синонімії.

По-третє, «У категорії виразних і образотворчих («зображеннях») слів спостерігається тенденція до постійної появи нових слів поряд з існуючими, які або більш свіжо і енергійно відповідають мовному завданню, або по-новому можуть замінювати старі, або співіснувати з ними в мові і вживаються у міру необхідності». (Якубинский, 1986, с. 55)

По-четверте, це прагнення людини знайти в предметі або явищі дійсності щось нове (риси, ознаки) і позначити їх новим словом.

По-п'яте, це, звичайно, запозичені слова. Кожна країна у своєму історичному розвитку незмінно спілкується зі своїми сусідами, і це спілкування можна простежити за допомогою запозичених слів. «Синоніми виникають також внаслідок проникнення в мову місцевих діалектів слів». (Валгина, 1964, с. 339)

По-шосте, зміна емоційної оцінки по відношенню до якої-небудь ознаки, предмета чи явища дійсності. «Синоніми виникають також тоді, коли предмету чи явищу дається різна емоційна оцінка». (Валгина, 1964, с. 346)

По-сьоме, схожі за значенням слова з'являються в мові в силу того, що в різних стилістичних групах слів, в різних жанрах мовлення один і той же предмет, одне й те саме явище може бути названо по різному. Деякі слова можуть бути загальноновживаними. Синоніми загальноновживаних слів у піднесеному, поетичному стилі можуть бути слова, застарілими для сучасної української мови.

Синоніми в мові виконують багато функцій, оскільки слугують найрізноманітнішим цілям. Зупинимося на найпоширеніших з них. У мові можливий індивідуальний відбір слів тільки для конкретного контексту; такі слова можуть не мати явища синонімії в різних текстах і не фіксуються в спеціальних словниках, але в певних ситуаціях їх цілком вважати контекстними синонімами.

У лінгвістиці розрізняють прагматичні синоніми (тобто об'єктивні синоніми, які відображені в синонімічному словнику, утворюють синонімічні ряди і мають всі ознаки, характерні для синонімів) та okazіональні синоніми (які індивідуальним добором слів тільки для даного контексту; за таких слів стійкого закріплення синонімічних значень в системі мови не спостерігається).

Синоніми дозволяють автору вибирати який синонім використовувати, а значить, реалізується функція вибору. У мові, відмінності між синонімами можуть виникати в певних контекстах, але завдяки явищу синонімії в мові вдається уникнути непотрібних повторів. Таким чином, досягається друга функція синонімії – заміщення або заміни.

Як відомо, синоніми не завжди точно збігаються за значенням. Ця їхня особливість допомагає чіткіше передавати ідеї і дозволяє кожному новому синоніму додати відсутній сенс і розкрити новий аспект даного значення. Ця особливість синонімів виражає прагнення передати відтінки і тонкі конотації нового значення. У такий спосіб досягається функція синонімів – уточнення.

Експресивно-стилістична функція полягає у вираженні різних оцінок через певний вибір синонімів і визначенні ставлення до того чи іншого синоніма.

Вивчення стилю мови та засобів мови займається стилістика. Зміст цього розділу мовознавства включає в себе загальні відомості про мовний стиль, оцінку експресивно-емоційних засобів мови, а також синоніми мовних засобів. Функція евфемізації – навмисне неточне позначення реалії. Як уже зазначалось вище, синоніми ніколи не бувають повністю тотожними за значенням. Ця семантична особливість дозволяє реалізувати функцію контрасту, підкреслюючи відмінності між синонімами саме через семантичні відмінності між словами. Описана вище функція синонімів може бути реалізована як у мові, так і в літературних творах.

Синоніми створюють широкий спектр можливостей для підбору лексичних одиниць, але для того щоб знайти точне слово, потрібно докласти чимало зусиль. Іноді нелегко визначити, в чому відмінності між синонімами, яке значення, емоцію чи відтінок вираження вони передають. І зовсім непросто з безлічі слів вибрати єдине вірне, необхідне слово. (Голуб, 2005, с. 76)

Отже, у цьому підрозділі розглянуто різні типи синонімії у більшості мов, як вони впливають один на одного і чим різняться між собою. Оскільки синонімія – дуже об'ємна тема для вивчення, тож класифікація дозволяє розглянути окремо кожен вид синонімів і зробити висновки. Досліджуючи цю тему ми зробили висновок, що хоча синоніми – це слова, близькі за значенням, для перекладача дуже важливо вивчити їхню «близькість» і зрозуміти, що такі слова не є повністю ідентичними за своїм лексичним значенням.

Дослідження цієї теми дає змогу детально вивчити та зрозуміти необхідність синонімів, яку функцію вони виконують. Кожному мовознавцю доводиться розглядати цю тему та кожного разу знаходити щось нове, так як думки різняться і поглядів на тему «функція синонімів» існує дуже багато. У цьому підрозділі ми звертались до відомих науковців та намагались відокремити спільну думку щодо цієї теми. Наш аналіз дає змогу зрозуміти, що кожна функція є важливим фактором.

1.3 Роль синонімії в нашому мовленні

Теоретичне та практичне вивчення синонімії продовжує залишатися в центрі уваги лінгвістів незважаючи на значну кількість детальних узагальнених досліджень на матеріалі різних мов, виявлення і характеристику синонімічних одиниць та їх семантико - стилістичної, комунікативно - прагматичної специфіки. Науковий інтерес до вивчення синонімів не згасає через розширення кола мовних одиниць (від рівня слова до рівня тексту), які вступають у синонімічні відношення, але й завдяки використанню результатів сучасної науки, а саме вивчення мови у тісному зв'язку з людиною та її розумовою і практичною діяльністю (Хантакова, 2006, с. 104), та використанням досягнень сучасної науки, а саме: вивчення мови в тісному зв'язку з людиною, її духовною і практичною діяльністю.

Цілком природно, що такі зміни лінгвістичної інтерпретації мови зачіпає і одну з семантичних констант природної мови, опис якої в повному обсязі неможливо уявити повноцінно окремо від людини, сутність якого «спочиває в мові». (Хайдеггер, 1993, с. 139)

Логічним наслідком цих змін є зміщення дослідної уваги від вузького, спеціального розуміння синонімії, в якому вже встановлюються відношення між мовними одиницями одного ряду, до синонімії значення, яке відображає антропоцентричні умови формування, розвитку та функціонування синонімічних засобів мови і належного функціонування. Цілком очевидно, що за орієнтири і цілі при описанні синонімії береться насамперед антропоцентричний принцип використання синонімічних знань, як ефективного інструменту в пізнавальній і комунікативній діяльності мовної особистості, що реалізується у взаємозв'язку між інтелектом, волею та емоціями.

Під час цього конструктивного опису синонімії в безпосередньому зв'язку з пошуком і встановленням сенсу синонімічних одиниць, підготовлене в лінгвістиці ланкою досліджень. Так, ідея розгляду зв'язку синонімічних мовних одиниць в якості основного знаряддя опису сенсу почала реалізовуватися в роботах по моделі «Сенс \Leftrightarrow Текст» (Мельчук, 2005, с. 281), визнаної «Однією з найбільш захоплюючих і парадоксальних думок» в дослідженні мови ХХ століття (Мельчук, 2005, с. 282). Покладені в основу теоретичної моделі опису мови «Сенс \Leftrightarrow Текст» посилки про ціль синонімічних перетворень всередині мови в поясненні сенсу мовних виразів свідчать про неминучість і закономірність багато чисельності пояснень опису їх значення.

Дійсно, чим більше тлумачень-перифраз, тим краще пояснюється сенс – «інваріант всіх синонімічних перетворень, тобто те спільне, що мається в рівнозначних текстах» (Апресян, 2005, с. 305). У. Куайн, звертаючись в одній з робіт до проблеми тлумачення значень мовного виразу, що є одним з них окремих видів лінгвістичного опису мовних одиниць, зазначає: «те, що зазвичай називається тлумаченням значення висловлювання є просто синонім, який формується більш зрозумілою мовою, ніж оригінал». (Апресян, 2005, с. 307)

Таким чином, ідея синонімії характеризується включенням її обговорення в контекст ширшої проблематики значення, що в певному сенсі є нервом сучасної дослідницької думки. А це відкриває новий погляд на закономірності вибору синонімічних еквівалентів з цілого ряду, а також випадків їхнього спільного вживання. Вибір орієнтується не тільки умови, цілі, зміст мовного спілкування, але і людина з її системою знань про навколишнє її дійсності і ставленням до неї, до себе, до інших людей, з її внутрішнім станом, в якому тісно переплетено (а в деяких випадках і суперечливо) волеві прагнення, емоційних переживань і ціннісних орієнтацій. (Хантакова, 2006, с. 132)

Проаналізувавши роботи дослідників щодо функції синонімів у мовленні це привело нас до висновку, що синоніми є невід'ємною частиною мови і мовлення, без них речення були би одноманітними та не передавали точного змісту, який хоче передати автор. Наше мовлення безпосередньо залежить від виразності слів, а отже синоніми є важливим елементом в обміні думки.

1.4 Проблема використання синонімії в спеціальній термінології

Питання синонімії термінів, тобто вживання кількох спеціальних лексичних одиниць на позначення одного поняття, залишається по сьогоднішній день однією з найважливіших проблем термінознавства. Науковці розглядають термінологічну синонімію термінів з точки зору природи терміна. Водночас неоднозначна природа терміна досі не дозволяє науковцям дати єдине тлумачення поняттю «синонімія» в термінології.

Сучасна лінгвістика пропонує різні погляди на термінологічну синонімію такі мовознавці, як Л. А. Булаховський і Д. С. Лотте, вважають, що теоретично в термінології не повинні допускатися такі мовні явища, як повна синонімія, полісемія і омонімія.

Багато з видатних мовознавців, наприклад, як В. Г. Гак і В. М. Лейчик, вважають синонімію виявом варіантності. Вони вважають, що про синоніми можна говорити лише з точки зору мовної системи в цілому.

Інші вчені, як, наприклад, А. Б. Бушев стверджують, що терміни не мають синонімів. Навіть ті рідкісні синоніми, які існують, функціонально відокремлені. Відсутність синонімів значно полегшує створення словників: «Одне поняття – один термін». (Литвинова, 2016, с. 223)

Більшість лінгвістів погоджується з тим, що існують синоніми, як для термінів так і для мови загалом. Оскільки синонімія є загально лінгвістичним явищем, ми не повинні розглядати синонімію термінів окремо від синонімії національних мов. Як відомо, мова науки і техніки часто містить терміни, які близькі за значенням або ті, що означають одне й те саме. Такий стан речей не є підставою для того, щоб говорити про термінологічну синонімію, як про негативне і надмірне явище або взагалі заперечувати її. Отож, в термінології, як і в мові загалом, синонімія є поширеним природним явищем, зумовленим низкою об'єктивних причин.

Лінгвіст Л. Н. Русинова обґрунтовує наявність синонімів у термінології і вказує на такі дві важливі ситуації. По-перше, вона вважає, що терміни в будь-якій галузі знань можуть допомогти фахівцям у цій галузі спілкуватися в різних сферах діяльності таких, як виступ на симпозиумах і конференціях, викладання в університетах, написання статей тощо. Таким чином, терміни вимагають різних якостей, які залежать від конкретної мети комунікації. У зв'язку з цим виникає потреба виражати одне й те саме поняття кількома термінами. По-друге, синоніми допомагають уникнути двозначності та одноманітності в наукових висловлюваннях. Це означає, що повне усунення синонімів у послідовності термінів послаблює функцію термінів і не робить їх більш досконалыми.

Отож, в синонімічному ланцюзі багатьох термінів один і той самий об'єкт наукової думки отримує багатогранну репрезентацію, що дозволяє одержувачу інформації, адресату, скласти більш-менш точне індивідуальне уявлення про предмет чи явище.

Продовжуючи залишатися відносно замкнутим, синонімічний ланцюг відображає свій головний принцип побудови: здатність включати в себе в мовному вираженні не один, а кілька синонімів, єдність яких і відображає багатоаспектність акредитуемого об'єкта.

Попри прагнення підвищити ступінь термінологічної однозначності в термінологічних дослідженнях, лінгвістична реальність така, що з різних причин досягати дотримання термінологічної однозначності не вдається. Виходячи з наведеної раніше інформації, ми вважаємо, що вимога двозначності не є обов'язковою умовою для сучасної термінології.

Розв'язання багатьох проблем, пов'язаних із дослідженням природи синонімії в термінології, сприяє розвитку теорії синонімії та теорії термінології.

ВИСНОВКИ ДО I РОЗДІЛУ

Проаналізувавши вище сказане, ми дійшли висновку, що дослідники вивчали використання синонімів у термінології і, що синоніми мають вплив на термінологію, здебільшого позитивний. Більшість науковців не можуть дійти спільного висновку щодо впливу синонімії на спеціальну термінологію.

У першій частині своєї курсової роботи ми розглянули синонімію загалом і дізналися, які види синонімів існують. У дослідженні цього питання ми звернулися за допомогою до праць таких видатних дослідників, як Барласа Лева Григоровича та Петрівни Анни Євгеніївни.

Кожен з лінгвістів висловлюють свої думки щодо значення слів “синонім” та “синонімія”. Вони також висловлюють свої думки щодо необхідності синонімів, їхньої різноманітності та використання в суспільстві. Одні вважають, що синонімія, як термін взагалі не існує у професійній лексиці, при використанні спеціальних термінів. Інші підтримують думку, що таке явище, як синонімія, необхідне в повсякденному житті та в роботі професіоналів у певних галузях, таких як лікарі, дослідники та письменники.

Проаналізувавши цю теми та питання пов'язані з використанням синонімів, ми дійшли висновку, що ця тема є актуальною та важливою для дослідження. Праці різних відомих науковців розібралися в понятті синонімів. Ми змогли дослідити різні тлумачення понять «синонім» та «синонімія» і змогли зрозуміти суть цього поняття.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СИНОНІМІЇ В АРАБСЬКІЙ МОВІ

2.1. Синонімія, як важливий аспект арабської мови

Одним із найважливіших проявів системного зв'язку між мовою та мисленням є явище лексичної синонімії. Оскільки синонімія є однією з лінгвістичних універсалій, вона знаходить своє вираження і в лексико-семантичній системі арабської мови, але зі своїми особливостями. Існує низка лінгвістичних праць, які висвітлюють питання лексичної синонімії, але в той же час спостерігається фактична відсутність подібних досліджень у нашій країні.

Синонімія, як лексико-семантичне явище в літературній арабській мові вже давно є предметом дослідження арабського мовознавства. У праці Б. М. Белкіна «Арабська лексикологія» не висвітлюється ця тема належним чином, а дається лише короткий і загальний огляд. (Белкин, 1975, с. 95 - 102)

Більшість арабських науковців визначають синоніми як слова, що звучать по-різному, але мають однакове значення. Українську мову не здивуєш великою кількістю синонімічних рядів, але таке багатство мови демонструють в переважній своїй кількості дієслова та прикметники. Щодо іменників, то їхні синоніми досить бідні порівнянно з арабською мовою.

Досвідчені лексикологи та лексикографи, які старанно документували арабську лексику, створили вражаючий список синонімів з ідентичними значеннями. Такі списки справді вражають. Це пов'язано насамперед з тим, що нові слова переплітаються із старими і не мають між собою особливого зв'язку, але описують майже ідентичні об'єкти чи явища. Деякі з цих синонімів походять від назв, які колись описували характеристику або властивість речей чи явищ, назви речей за походженням та метафоричні найменування.

Використання назв ознак предмета змість самого предмета було характерним прийомом в арабській поезії, як у провідному жанрі середньовічної літературної

творчості. Поступово назва ознаки стала назвою самого предмета, що з часом могло втратити свою образну структуру.

В історичному плані в арабській мові ряди рівнозначних слів безперервно розширювалися, відбувалася своєрідна семантична асиміляція в процесі взаємодії діалектних лексичних компонентів самої арабської мови. Арабський лінгвіст Ізсуддін Ат-Танухі скаржився, що навіть носіям мови не зручно, коли в арабській мові існує так багато назв для одного й того ж: «Початківець губиться в цьому різноманітті і не знає, яке слово вжити». (Гранде, 1998, с. 302)

Єгипетський лінгвіст Ібрагім Аніс у своїй роботі стверджує, що велика кількість синонімів змушує його подумати про те, щоб як найшвидше примусово вилучити деякі з них. (Гранде, 1998, с. 303)

Однак багато арабських письменників і лінгвістів вважають існування такої великої кількості синонімів доказом багатства і гнучкості мови. Ібн Джіні у розділі «Про збіг значень при відмінності коренів і типових форм» (ابن جنی, 1952, 113 ص) тлумачить синонімію як «існування для одного значення багатьох найменувань, при цьому вивчення основи кожного найменування можна виявити, що воно зливається за значенням». Інший видатний філолог середньовіччя Ібн аль-Асір дає (ابن العسیر, 1956, 14 ص) визначення синонімії, схоже з визначенням Ібн Джіні: «Синонімія - це різні імена, що вказують на значення, що підводиться під одну сутність, як "خمر", "سكر". Цими іменуваннями позначена одна річ, а саме: сп'яняючий напій, вичавлений з винограду». ضياء الدين. الجامع الكبير في صنع النظام منى الكلام والمنصور. بغداد.

وعبد الله, (1956), الأحساء. سلاسة العجزة. القاهرة

Вчені вважають розгалужену систему синонімів (на відмінну від діалектів з невеликою кількістю синонімів) позитивним явищем та однією з переваг, що виводить арабську мову на вищий рівень. Наприклад, треба зазначити, що у поезії дві різних назви ставляться поруч підсилюючи та підтверджуючи одне одного. У таких випадках синоніми використовуються в стилістичних цілях для забезпечення ритму мовлення.

У сучасному арабському письмі синоніми використовуються зі стилістичною метою, для забезпечення ритму розмови, і особливо характерні для певних жанрів

«високої» журналістики, художньої літератури та поезії, які роблять виразність тексту більш чіткішою.

На основі викладених фактів, можна зазначити, що «синонімія» позитивно впливає на арабську мову, збагачуючи її, дозволяючи використовувати слова зі схожими значеннями та уникати тавтології. Арабська мова має багато синонімів, які широко використовуються в розмові та допомагають висловлювати різні думки, урізноманітнити мову, зробити її образною і виразнішою тому, що багатство мови формулюється саме за допомогою синонімів, різноманітність думки формулюється в словах та виразах.

2.2. Види синонімів та їх застосування в літературній арабській мові

Дослідники арабської мови все частіше дивуються її красномовності, красі та глибокому змісту. Одним із найважливіших і найпоширеніших способів арабського красномовства є синонімія слів. Яскрава синоніміка арабської літератури є одним із доказів багатства її словникового запасу. Вона дозволяє виражати найтонші оцінки думки, урізноманітнює мову і робить мовлення більш образним, дієвим і виразним.

Термін «синоніми» арабські та іноземні вчені трактують як слова, що звучать по-різному, але мають однакове або близьке значення. Наприклад: "امام" і "قدام" – «перед».

Більшість арабських лінгвістів визнають призначення синонімів наступним чином:

- численні способи вираження того, що є в голові;
- необхідність використання одного слова з іншим для того, щоб воно римувалося, для чого використовуються синоніми: красномовство; поезія; розширення в галузі її методів і прийомів. (Белкин, 1975, с. 144)

Священний Коран, джерело арабської мови та граматичного красномовства, часто доводиться тлумачити за допомогою синонімів, щоб донести до людей справжній зміст священної книги. Ісламський вчений Ібн Атія аль-Андалузія у своєму тлумаченні говорить: Священне писання унікальне, і якщо спробувати викреслити хоча б одне слово і замінити його кращим, то не знайдеш нічого кращого, ніж те, що

вже було написано. Тому роль синонімів полягає в тому, щоб доповнювати значення, оскільки повна інтеграція слів неможлива. Однак кожен з них має своє особливе призначення і є особливим підходом, який можуть розрізнити лише лінгвісти, які глибоко занурені у вивчення мови. Лінгвіст Абу Халіл аль-Аскарі написав відому книгу «Аль-Фулук Лугавія», в якій детально аналізує низку синонімів і досліджує відмінності в їхніх значеннях. Наприклад, він порівнює значення слів "جسر" і "قنطرة", стверджуючи, що перше означає «будь-який міст», а друге – «той, що розстилається над річкою».

Отже, природа синонімів двоїста: з одного боку, це слова, які означають одне й те саме, а з іншого – слова з певною різницею. Ця подвійна природа є основою для використання синонімів у мові. В одних випадках в першу чергу використовується семантична тотожність (або дуже близька схожість), а в інших – відмінності. І, нарешті, в деяких випадках беруть до уваги як семантичну подібність, так і відмінність.

Саме існування синонімів у мові, і саме існування синонімічних рядів, дозволяє вибирати найбільш вдале слово з декількох слів, які є дуже близькими за значенням для даного випадку.

Арабські синоніми можна розділити на наступні види:

1) Абсолютні синоніми – тип синонімів, які повністю збігаються за значенням. Такі слова можна замінити в реченні і їхнє лексичне значення та роль у реченні залишаються незмінними. Наприклад, слова "نور" і "ضوء" мають однакове значення. Таким чином, у реченні "يساعد نور الشمس لصحة" можна використовувати як слова "نور", так і "ضوء".

2) Часткові синоніми – це слова, значення яких не повністю збігаються. Такі слова мають різні стилістичні функції. Цей тип синонімів дуже поширений у Корані. Наприклад, слова "الم", "وجع", "ماساة" перекладаються як «біль», але слово "الم" може використовуватися тільки для фізичного болю, тоді як "ماساة" може використовуватися як для фізичного, так і для душевного болю.

3) Стилiстичні синоніми – синоніми з різним стилістичним забарвленням. Ці слова є синонімами, але не можуть бути повністю замінені через їхнє специфічне

вживання. Наприклад, "دمر" і "خيب" перекладаються як «знищувати», але "خيب" використовується лише для позначення снів. (Ранде, 2001, с.67 - 78)

Специфікація арабських синонімів є дуже важливим елементом для вивчення синонімів, оскільки кожна мова поповнюватиме свій словниковий запас новими словами протягом наступних років. На сьогоднішній день типи синонімів в арабській мові недостатньо вивчені. На нашу думку, більш чітке вивчення синонімії, як науки допоможе розвивати нашу мову і зменшити кількість помилок при використанні слів з різними значеннями.

Таким чином, посилаючись на праці видатних лінгвістів, ми дослідили лінгвістичну культуру арабської мови, природу синонімів за дуже близькими значеннями та значну кількість відмінностей, які можна виявити при їх використанні в певному контексті.

Синоніми відіграють важливу роль в арабській мові, яка вважається однією з найбагатших мов світу і лінгвісти досі не можуть точно сказати, яку кількість слів вона має у своєму словнику. Араби звикли використовувати одразу декілька синонімів в одному реченні, щоб показати багатство своєї мови. Найяскравішими прикладами в арабській мові є слова «лев», «верблюд», «меч» та інші. У Корані також є 99 імен Аллаха, атрибутів Аллаха, що є основним показником важливості синонімів в арабському світі.

2.4 Вплив синонімії на слово «верблюд» та «лев»

Лексикографи минулого становили довжелезні списки слів-синонімів з тотожними, як вони стверджували, значеннями і з гордістю наводили цифри арабської синонімії. Так, у багатьох творах згадується, що для слова «лев» налічується понад 500 – "أسد" синонімів, деякі з них мають пряме значення «лев» або «левеня», тоді як інші вживаються спокійно у значенні «лев», але є скоріше описом лева («похмурий», «сильний» тощо). Дві основні назви левів в арабській мові, як класичні, так і розмовні, - це "أسد" і "ليس". Інші імена левів визнаються скоріше, як власні імена або використовуються лише в поезії, а не в житті, «верблюдиця» 250 "ناقة" –, «вода» "170 – "ماء", «верблюд» "100 – "جمل", «мед» "80 – "عسل та інші. Причиною

цього є те, що списки синонімів містили назви, що позначають якості або ознаки предмета, назви речей за походженням їх переносні і метафоричні найменування. (Белкин, 1975, с. 42)

Арабська мова має особливо велику кількість синонімів до слова "أسد". Найпоширеніші приклади зі значенням «лев», що зустрічаються в житті:

1) "عباس": лев, від якого тікають інші леви. Буквальне значення - «похмурий (дуже похмурий)». Аль-Аббас - ім'я дядька пророка Мухаммада та деяких інших сахабів.

2) "عزام": від слова «дуже рішучий, сильний, енергійний».

3) "أسد": це імена деяких його сподвижників. Серед них - ім'я Асада бін Утайда аль-Кінана, який прийняв іслам у день завоювання Мекки. "عوف"; ім'я кількох сподвижників пророка Мухаммада "صلى الله عليه وسلم".

4) "باسل": від слова «хоробрий, відважний».

5) "جيفر": «сильний лев». Серед Сахаб пророка числиться Джейфар бін Джашм аль-Азді.

6) "قسورة": це слово згадується в Корані: "كأنهم حمر مستنفرة فرت من" «Чому ж вони відвертаються від нагадування, наче перелякані віслюки» (сура «аль-Муддассір», 49-50) (Якубович, 2018, с. 413).

7) "ماضي": крім «лева», це слово також позначає «меч», «минулий, минулий» тощо. (Баранов, 1957, с. 678 - 988)

Також одним зі слів, яке має дуже велику кількість синонімів, є слово «верблюд», це тварина, що увійшла у життя арабів, особливо на Аравійському півострові, більше, ніж будь-яка інша, через кліматичні умови життя та пустелю. Витривалість та стійкість цієї тварини захоплює та підкорює серця більшості арабських країн, про це навіть згадується у Священному Корані, як доказ чуда Творця в його створенні та його міцного зв'язка з арабами: "أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ" «Та невже ж вони не поглянуть на верблюдів — як створені вони» (сура 88 «Аль-Гашія», аят 17) (Якубович, 2018, с. 413). У арабів, навіть, існує приказка, що лише верблюди носять 1000 імен арабською мовою.

Як приклад, наведемо загальні ключові слова, які використовуються для позначення верблюдів, їх назви за питною водою та за кольором:

- 1) "الابل": верблюди: ці два слова стосуються верблюдів загалом.
- 2) "الجمل": означає згадку про верблюда.
- 3) "الناقة": означає самку верблюда
- 4) "الطيبز – دهامج": означає верблюдів з двома горбами.
- 5) "ضائل": відноситься до сильного самця верблюда.
- 6) "حفض": відноситься до верблюдів, які несуть багаж.
- 7) "حردون": верхи на верблюді без сідла.
- 8) "شَدَاد": катання на верблюді з сідлом.
- 9) "سنام": горб на спині верблюда.
- 10) "وبر": шерсть на тілі верблюда. (سليمان بن علي النغيمشي, 2016, ص 528).

Назви верблюдів за питною водою:

- 1) "الغب": це верблюд, який п'є воду кожні два дні.
- 2) "الغب الطل": це означає верблюдів, які йдуть пити воду з корита протягом дня.
- 3) "الربع": верблюди, які п'ють воду кожні три дні.
- 4) "الظاهرة": верблюди, які п'ють воду раз на день.
- 5) "الرففة": верблюди, які п'ють у будь-який час.
- 6) "العرجاء": верблюди, які п'ють воду один раз вранці і один раз ввечері.
- 7) "التندية": верблюди, які повертаються до водойми, щоб знову напиться.
- 8) "السلوف": верблюд, який веде інших верблюдів до водойми для пиття.
- 9) "الدفون": верблюд посеред стада верблюдів.
- 10) "الهافة – الملواح": Верблюд, який швидко відчуває спрагу.
- 11) "عيوف": верблюд, який відчуває запах води, але часто її не п'є.
- 12) "مقامج": верблюдиця, яка не п'є, поки не подолає свій біль.
- 13) "رقوب": верблюд, який не п'є з водойми, коли вона зайнята (людно), а чекає і спостерігає.
- 14) "ملحاح": верблюд, який ледве покидає місце водойми.
- 15) "ميراد": верблюд, який поспішає до водойми.

16) "الهيام": спраглий верблюд. (سليمان بن علي النخيمشي, 2016, ص 542).

Назви верблюдів за їхнім кольором:

1) "أدم": повністю білі верблюди.

2) "العيس": білий верблюд зі світлою шкірою.

3) "الاشعل": білий верблюд з іншим кольором хвоста. (سليمان بن علي النخيمشي, 2016, ص 566).

Тож, ми бачимо, що кількість синонімів у мові вважається свідомством багатства та гнучкості цієї мови. В арабській мові лише для однієї ситуації, зазвичай, араби можуть підібрати більш ніж п'ять синонімів, що дає можливість для варіативності використання та конкретизації сенсу мовних одиниць у текстах. Середньовічні мовознавці вважали, що племінний діалект не може включати два різних слова з однаковим значенням, і якщо в мові існує таке явище, то це означає, що кожне з цих слів належить іншому племені. Таким чином, багато синонімічні ряди, що дійшли до наших днів, створені за рахунок лексики різних давньоарабських діалектів, взаємопроникнення такої лексики і злиття її в єдиному літературному словнику. Арабські лінгвісти та деякі письменники вважають таку велику кількість синонімів у літературній мові перевагою, яка підіймає арабську мову вище інших мов.

2.5 Синонімія в Корані

Арабська мова тісно пов'язана з ісламом від тоді, як на класичній літературній мові було написано Коран. Більшість мусульман у світі не розмовляють арабською як рідною, проте багато з них можуть читати та цитувати оригінальний текст Корану. Серед неарабських мусульман переклади Корану зазвичай супроводжують оригінальним арабським текстом. Водночас арабською мовою розмовляють араби-християни та араби-юдеї.

Як і в багатьох інших мовах, в арабській також зустрічаються слова близькі за змістом та значенням, але які розрізняються за звучанням і написанням. Деякі автори вважають, що в арабській мові немає абсолютно тотожних за змістом понять і що синоніми розрізняються смисловими відтінками і стилістичним забарвленням. З цим

твердженням можна погодитися, оскільки лексичне значення мовних одиниць доповнюється їх етимологічним зв'язком з іншими словами.

Наявність таких слів-синонімів можна простежити й у Корані де кожен із синонімів має свої невеликі смислові відмінності в залежності від контексту. Людина, яка знає значення синонімів і розрізняє між ними, здатна зрозуміти справжню красу коранічних аятів, вона здатна розрізнити між двома схожими аятами і вони не здаються їй однаковим. Щоб зрозуміти тонке значення аяту, потрібно розібрати значення синонімів.

1. Як приклад розглянемо слово «рік» ("سنة" та "عم").

В арабській мові слово «рік» вживається у двох формах: "عم" та "سنة". Кожен із них несе певне значення.

В арабській мові слово "عم" найчастіше використовується стосовно року, в якому було благо, успіх і добро. А слово "سنة" використовується по відношенню до того року, в якому траплялися труднощі, випробування, зло та невдачі.

Цікаво, що в одному з аятів Корану ці два синоніми вживаються разом. Всевишній Аллах каже:

" وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ "

«Ми відіслали Нуха до його народу, де він пробув тисячу років без п'ятдесяти. Тих людей вразив потоп, бо вони були нечестивцями!» (сура 29 «Аль - Анкабут», аят 14). (Якубович, 2018, с. 253)

Пророк Нух, мир йому, пробув серед свого народу тисячу років без п'ятдесяти років. П'ятдесят років — це початок його життя, в якому він жив у спокої, тому тут було використано слово "عم", а решта 950 років були роками тяжкості, випробувань та труднощів, бо саме в цей час він закликав народ до Аллаха. Тому тут використано слово "سنة".

2. Слово "тіло" ("جسم" та "جسد").

Слово "جسم" використовується по відношенню до живого тіла, в якому є душа.

Всевишній Аллах сказав:

" وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ "

«Коли ти дивишся на них, то вражає тебе краса тіл їхніх,» (сура 63 «Аль - Мунафікун», аят 4). (Якубович, 2018, с. 363)

паркан, і кожен зойк вони вважають загрозою собі. Вони — вороги, тож бережись їх! Нехай вразить їх Аллах! Як же від далилися вони!

Слово "جَسَدًا" використовується по відношенню до тіла, в якому немає душі.

Наприклад, у Корані це слово використано при описі тільця, якого створив народ Муси. Всевишній Аллах сказав:

"وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَىٰ مِنْ بَغْدِهِ مِنْ حُلِيِّهِمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُورٌ"

«Коли Муса пішов, його народ зробив із прикрас подобу тельця, яка ревла.» (сура 7, «Аль - Араф», аят 148). (Якубович, 2018, с. 102)

3. Дієслова "عَمِلَ" (робити, працювати) і "فَعَلَ" (робити, здійснювати).

На перший погляд, здається, що ці дієслова мають однакове значення. Однак фахівці з арабської мови кажуть, що дієслово "عَمِلَ" виражає дію, в якій є довжина часу, а в дієслові "فَعَلَ" довжина відсутня. У Корані обидва ці дієслова використовують у різних контекстах. Наприклад, при згадці про джинів, які служили пророку Сулейману, мир йому, використано дієслово «аміля». Зокрема, Всевишній Аллах про них сказав:

"يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَحَارِبٍ وَتَمَاثِيلٍ وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَاسِيَاتٍ"

«Вони будували для нього все, що він бажав: прекрасні споруди, статуї, глеки, наче водойми, а також нерухомі котли» (сура 34 «Саба», аят 13). (Якубович, 2018, с. 271)

У цьому аяті стосовно дій джинів використали дієслово "عَمِلَ". Причина цього полягає в тому, що ці істоти не можуть робити якісь речі миттєво, а потребують деякого проміжку часу.

І, навпаки, коли у Корані йдеться про дії ангелів, то вживається дієслово "فَعَلُوا". Так, Всевишній про них сказав:

يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ

«Вони мають страх перед Господом своїм, Який над ними, і роблять те, що їм наказано!» (сура 16 «Ан- Нахль», аят 50). (Якубович, 2018, с. 276)

Причина вживання цього дієслова полягає в тому, що ангели не потребують тимчасового проміжку, оскільки вони мають великі можливості. Тому вони виконують накази Аллаха миттєво.

Наведемо інший приклад. Всевишній Аллах сказав:

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ

«Невже вони не бачать, що зі створеного Нашими руками Ми зробили для них худобу, якою вони володіють?» (сура 36 «Йа Син», аят 71). (Якубович, 2018, с. 268)

У цьому контексті також використано дієслово "عَمِلَ". Справа в тому, що Аллах створює худобу не одномоментно, а поступово. Для створення живих істот потрібен час. Тому в даному аяті використано вираз «те, що зробили наші руки».

У наступному прикладі Всевишній Аллах використовує дієслово "فَعَلَ":

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ

«Невже не бачив ти, як учинив Господь твій з адитами?» (сура 89 «Аль-Фаджр», аят 6). (Якубович, 2018, с. 408)

Причина цього дієслова полягає в тому, що покарання Аллаха приходять без зволікання і раптово.

4. Вираз "ختم الله على قلوبهم" «Аллах запечатав їхні серця» (сура 2 «Корова», аят 7) і "طبع الله على قلوبهم" «Вони — ті, чиї серця,... зір Аллах запечатав» (сура 16 «Бджоли», аят 108) (Якубович, 2018, с. 14). Дієслова "ختم" і "طبع" мають значення «ставити печатку», проте їх етимологічна близькість з іншими словами надає їм індивідуальні смислові відтінки. Так, дієслово "ختم" також означає «завершувати», «досягати кінця», і це вказує на те, що Аллах запечатує серця тих, хто досягає межі беззаконня і нескінченно віддаляється від істини. У той же час дієслово "طبع" пов'язане зі словом "طب" – «природа», «природний стан», і в даному випадку запечатування серця означає, що погані думки, наміри і вчинки стають природним станом такої людини.

5. У Корані чимало випадків суміжного вживання близьких за змістом слів, які надають фразі смислову надмірність. У риторичі такі фігури, служать для виділення слова або відтінку значення.

Наприклад, в аяті "إنما أشكو بثي وحزني إلى الله" «Він сказав: «Воістину, зі своїм лихом і журбою я звертаюся тільки до Аллаха» (сура 12 «Юсуф», аят 86) . зустрічаються два

близьких за значенням слова "بث" і "حزن". Перше з двох слів утворено від дієслова I породи "بث" «розсіювати», «оприлюднити», і тому воно вказує на крайню печаль, яку людина не в змозі приховати від інших. Виходить, що зміст цих слів: «Ніщо на світі не може зрівнятися з моїм горем, але я все одно не скаржуся нікому, крім Аллаха». (Якубович, 2018, с. 145)

Вивчення проблеми синонімії в Корані відкриває нові перспективи для розвитку тафсир. У цьому відношенні особливий інтерес викликають дослідження Аіші Абд ар-Рахман, яка переконливо довела, що контекстуальний аналіз лексики Корану може бути корисний при коментуванні аятів.

Наприклад, згідно з її спостереженнями, слово "نعمة" «дар», вживається в Корані 53 рази і вказує тільки на земні блага. У той же час однокореневе слово "نعيم" «блаженство», «щастя», «насолада» зустрічається в Корані 16 разів, причому в п'ятнадцяти з них воно абсолютно точно вказує на благо після смерті. Що ж стосується аята "ثُمَّ أَسْأَلُ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ" «У той День вас запитають про земні насолоди!» (сура 102 «Ат- Такасур», аят 8) (Якубович, 2018, с. 421) то, на думку більшості коментаторів, тут мова йде про земні блага. Однак Аіша Абд ар-Рахман, спираючись на результати контекстуального аналізу, інтерпретує даний аят інакше. Вона вважає, що в День воскресіння грішники побачать покарання і будуть запитані про справжнє блаженство, і тоді їм стане ясно, що вони придбали і що втратили.

Як видно з наведених вище прикладів багатозначність коранічних слів пов'язана з тим, що іслам наповнив звичайні арабські слова новим змістом. Коран не тільки використовував класичну арабську лексику, а й збагатив її новими поняттями, насамперед релігійними.

Коран, як найяскравіший показник використання синонімів, дає змогу зрозуміти багатство та різноманітність індивідуальних смислових відтінків. Мусульмани вірять, що переклад Корану не є священним письмом, тому що людина не спроможна повністю правильно «перекласти» його, а лише «трактувати». У Корані зустрічається понад сотні синонімів різних слів, значення яких тим чи іншим чином різняться між собою, а неправильний переклад може призвести до міжусобиць віруючих або інших серйозних наслідків.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

У другій розділі курсової роботи ми на практиці дослідили використання синонімів у текстах, їх види та значення для тексту. Це підтвердило, що арабська мова багата синонімами та вони є невід'ємною частиною мови і мають позитивний вплив на твори, в яких з'являються. Арабська літературна мова має багато синонімів, які додають мові багатства та різноманітності у вираженні думок. Вона вважається однією з найбагатших мов у світі, і саме синоніми зробили свій внесок у розвиток арабської мови. Її надзвичайно багатий словниковий склад, дає можливість висловлювати різноманітні значення об'єктів та предметів навколишнього середовища, тому в арабському світі є певний досвід складання словників синонімів, що диктується прагненням укладачів розширити лексичний запас користувачів. Завдяки даному словнику можливо поповнювати нову лексику шляхом приведення синонімічних рядів та активізувати мислення.

З появою Корану арабська мова поповнилася багатьма словами, які легко замінюють одне одного, але знання лексичних значень слів-синонімів, що мають у Корані тонкі смислові відмінності, є вкрай важливим і необхідним, бо це допомагає глибше зрозуміти священне Писання та точніше розкрити зміст його аятів. Тому при перекладі шаріатських текстів необхідно виявляти особливу увагу, бо інакше тонкі смислові значення слів-синонімів втраяться. Це священне писання є яскравим прикладом використання синонімії в тексті та складності перекладу близьких за значенням слів.

ВИСНОВКИ

Синоніми є невід'ємною частиною мови. Вони мають багато функцій, які розширюють і збагачують мову. Їхнє розмаїття пов'язане з людською діяльністю, історією та повсякденним життям. Основна увага при вивченні синонімії приділяється розумінню її необхідності. Тому вивчення синонімії є досить актуальним у наш час.

У нашому дослідженні викладено теоретичні положення синонімії. Ми процитували роботи найвідоміших вчених, які зробили відкриття в цій галузі мовознавства: наприклад, В. М. Солнцева, Ю. С. Степанова. Було порівняно різні визначення цього поняття та окреслено основні причини їх виникнення.

Було визначено роль синонімії в нашому житті та зв'язок синонімії з релігійними чинниками. Причиною цього є те, що наразі немає єдиної думки про те, як синонімія впливає на тексти. У цій роботі наведено приклади синонімії в художніх текстах. Простежується заміна слів без зміни значення синонімів. Приклади були відібрані з праць науковців, які займаються арабською синонімією.

У другій частині роботи проаналізовано вплив синонімів на слово "лев" та "верблюди", підсумки яких показали, що слова мають оригінальні значення, але їх стилістичне значення змінилося. Дослідження синонімів у Корані виявило, що писання не тільки використовувало класичну арабську лексику, а й збагатило її новими поняттями, насамперед релігійними. Коран, як найяскравіший показник використання синонімів, дає змогу зрозуміти багатство та різноманітність індивідуальних смислових відтінків в синонімів арабської мови.

Арабська літературна мова має надзвичайно багатий словниковий склад, що дає можливість висловлювати різноманітні значення об'єктів та предметів навколишнього світу, тому у роботі було розглянуто синоніми завдяки яким можливо поповнювати нову лексику шляхом приведення синонімічних рядів та активізуючи мислення.

Таким чином, була зроблена спроба довести, що дослідження синонімів є дуже важливою темою, яку вивчають лінгвісти різних країн. Велика кількість синонімів ускладнює вибір синонімів, що найбільш точно передають первісну суть тієї чи іншої мовної одиниці. Тому завжди існує потреба у вивченні синонімів у рідній мові. Дослідження, які порівнюють значення синонімів різних мов, є дуже цінними і важливими для науки. На сьогоднішній день були проведені дослідження впливу синонімів арабської та української мов, але їх все ще недостатньо.

АНОТАЦІЯ

خلال بحثنا تعلمنا ان مفهوم "الترادف و المترادفات " في اللغة الاوكرانية و العربية ظاهرة لغوية متحددة المعنى وقابلة للتبادل في ما بينها في أي سياق، أي تعدد الألفاظ لمعنى واحد، أي عبارة عن وجود أكثر من كلمة لها دلالة واحدة، أو هي الألفاظ المفردة الدالة على شيء واحد، باعتباره واحداً في الجزء الأول من العمل البحثي، درسنا المرادفات بشكل عام وتعلمنا أنواعها المختلفة الموجودة و مجالات استعمالها. ايضاً فهمنا ان تاريخ التطور المترادفات لها تأثير على نصوص و كتب. كذلك لجأنا إلى بعض أعمال الباحثين على سبيل المثال بولاخوفسكي، ليشيك، بوشيف، روسينوفا و قارننا جهودهم حتى فهمنا جوهر هذا المفهوم و ضرورياته في الحياة اليومية وفي عمل المهني وفي مجالات معينة، مثل: والترجمة والكتابة.

يتناول الجزء الثاني من البحث دور المرادفات المهمة التي ترتبط بالعوامل الدينية مع أمثلة محددة مأخوذة من اللغة العربية والقرآن. توصلنا إلى استنتاج مفاده أن المرادفات تؤثر بشكل إيجابي على اللغة وتطور خطاب كل شخص. المرادفات هي جزء لا يتجزأ من حياتنا. نستخدمها لتجنب التكرار في حديثنا حيث المفهوم لديه العديد من الميزات التي تساعد على توسيع اللغة، مما يجعل من الممكن التعبير عن معاني مختلفة لأشياء وموضوعات من العالم المحيط بنا، لذلك عمل القواميس تجعل من الممكن تجديد مفردات جديدة عن طريق إضافة مرادفات وتنشيط التفكير.

ايضاً تم تحليل تأثير المرادفات على كلمتي "أسد" و "جمل"، وأظهرت نتائجها أن للكلمات معاني أصلية، لكن معانيها الأسلوبية قد تغيرت. كما اكتشفنا ان القرآن هو المؤشر الأكثر وضوحاً لاستخدام المرادفات فقد أغنته بمفاهيم جديدة، مما جعل من الممكن فهم أهميته وتنوع الفروق الدقيقة الفردية في مرادفات اللغة العربية و ساعدنا في هذا اعمال ياكوبينسكي. بالاضافة الي ذلك استعملنا مناهج المعجمية لبحث طروق الحل لقضايا المترادفات التي وجدنا في القرآن الكريم و نصوص عربية.

بالتالي، اجرينا محاولة لإثبات أن دراسة المرادفات هي موضوع مهم للغاية لأن اللغة تتطور كل يوم ويتم تجديد المفردات، و تظهر كلمات جديدة من لغات لأخرى. وتمت دراسته من قبل اللغويين من مختلف البلدان. خاصة ان وجود عدد كبير من المرادفات يجعل من الصعب اختيار المرادف الصحيح الذي ينقل بدقة المعنى الأصلي لوحدة لغوية معينة. لذلك، هناك دائماً حاجة لتعلم المرادفات في اللغة و اجراء دراسات التي تقارن معانيها في لغات مختلفة ذات قيمة كبيرة ومهمة للعلم.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- Апресян, Ю. Д., & Апресян, Ю. Д. (1995). Избранные труды. Семиотика и культура. Москва: Школа, с.357
- Барлас, Л. (1995). Русский язык (Г. Инфантова, Ред.). Москва: Таганрог, с. 94–128.
- Валгина Н. С., (1964), Современный русский язык. Москва: Высшая школа, с. 456
- Голуб И.Б., (2005), Стилистика русского языка. Высшее образование. (6-те вид.).. Москва, с. 123
- Евгеньева А.П., (1972), Синонимические и парадигматические отношения в русской лексике с. 5–22
- Литвинова, Л. А. (2016). функции синонимов в языке. ВГЛТУ имени Г.Ф. Морозова., с. 412
- Мельчук И.А., (1999), Опыт теории лингвистических моделей. Москва: Школа, с. 346
- Новиков Л.А., (1982), Семантика русского языка. (4-те вид.). учебное пособие, Москва: Высшая школа, с. 272
- Ранде, Б. М. (2001). Курс арабской грамматики в сравнительно-историческом освещении, с. (2-ге вид.). Москва: РАН
- Солнцев В.М., (1978), Язык как системно-структурное образование. Москва: Наука, с. 342 .
- Степанов Ю.С., (1955), Основы общего языкознания. (2-ге вид.). Москва: Просвещение, с. 272
- Хайдеггер, М. (1993). Время и бытие: Статьи и выступления. Москва, с. 447
- Хантакова В. Х., (2006), смысло формирующая роль синонимии. Москва: Наука, с. 235
- Ющук, І. П. (2008). Українська мова (4-те вид.). Київ: Либідь, 488 с.
- Якубинский Л. П., (1986), Язык и его функционирование. избранные работы. Москва: Наука, с. 203
- Якубович, М. (2018). Преславний Коран. Переклад смислів українською мовою, офіс 25А Київ, Україна. 632 с
- سليمان بن علي النغمشي, (2016), معجم الابل من لسان العرب لابن منظور. دار النشر: دار عالم الكتب

ابن العسير (1956). ضياء الدين. الجامع الكبير في صنع النظام منى الكلام والمنصور. بغداد
ابن جني و عبد الله, (1956), الأحساء. سلاسة العجزة. القاهرة